

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 sierpnia 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.47.2019.EM

Pani
Elżbieta Zapart
p.o. Dyrektora
Domu Dziecka w Jedlinie - Zdroju

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22, 23, 24 lipca 2019 roku na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Emilia Molska - Kaźmierczak - inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu i Grzegorz Kownacki - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Domu Dziecka w Jedlinie - Zdroju przy ul. Chojnowskiej 13, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiot kontroli obejmował zasadność pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2019 roku.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 lipca 2018 roku do dnia 22 lipca 2019 roku. W okresie objętym kontrolą funkcję p. o. Dyrektora Placówki pełniła Pani Magda Tajduś, a od 13.12.2018 r. Pani Elżbieta Zapart, odpowiedzialne za realizację zadań w ocenianych obszarach.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez p. o. Dyrektora, wyjaśnień pedagoga, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe,

indywidualnych rozmów z wychowankami. Kontrola została odnotowana w zeszycie kontroli pod numerem 3/2019.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których przyczyną jest niezajomość przepisów prawa. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym jak i wykonania zadań.

Dom Dziecka w Jedlinie - Zdroju jest publiczną placówką opiekuńczo - wychowawczą prowadzoną przez Powiat Wałbrzyski na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.3.2011 z dnia 19 stycznia 2011 roku, zmienionej decyzją nr ZP-ZS.9423.23.2016.MS1 z dnia 13 grudnia 2016 roku. Placówka typu socjalizacyjnego, funkcjonująca w dwóch odrębnych wolnostojących budynkach, zabezpiecza 28 miejsc dla dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzin własnych.

(dowód: akta kontroli str.15-16, 34, 107-108)

Zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy oraz art. 36 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 511 ze zm.) Zarząd Powiatu Wałbrzyskiego zatwierdził uchwałą nr 151/2018 z dnia 28 grudnia 2018 roku Regulamin organizacyjny Domu Dziecka w Jedlinie - Zdroju. Powyższy dokument określa m.in. cele i zadania Placówki, zasady i tryb kwalifikowania oraz kierowania wychowanków, obowiązujące standardy. W Regulaminie stwierdzono następujące zapisy:

1. W § 1 pkt 6 wskazano nieaktualny publikator przywołanego aktu prawnego;
2. W § 5 w nagłówku oraz ust. 1, ust. 2, ust. 4, § 9 ust. 4, § 10 ust. 4 błędnie użyto określenia „*stały zespół*” określając zespół o którym mowa w art. 135 ustawy;
3. W § 5 ust. 2 wyszczególniając zadania zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, w pkt 6 po „*przekazywanie ośrodkowi adopcyjnemu informacji*” należy dodać „*i dokumentacji*”;
4. W § 5 ust. 3 określono skład zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka niezgodnie z art. 137 ustawy;
5. W § 5 ust. 4 błędnie podano wiek dziecka w stosunku do którego zespół ds. okresowej oceny sytuacji dokonuje oceny nie rzadziej niż co trzy miesiące;
6. W § 6 pkt 2 wymieniono, iż jednym z zadań Dyrektora jest „*sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad działalnością wychowanków i wychowawców*”. Nadzór pedagogiczny dotyczy placówek oświatowych, nie ma zastosowania w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Pedagog i wychowawcy zatrudnieni w Placówce są pracownikami samorządowymi i podlegają przepisom wynikającym

- z Kodeksu Pracy oraz z ustawy o pracownikach samorządowych. W obowiązującej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie ma zapisów mówiących o pełnieniu funkcji nadzorczych przez dyrektora placówki, jak również o „pracownikach niepedagogicznych” (§ 6 pkt 4 regulaminu);
7. W § 8 ust. 2, § 9 ust. 8, § 18 ust. 1 pkt 3 błędnie użyto określenia „indywidualny plan pomocy dziecku”, winno być „plan pomocy dziecku”;
  8. W § 9 ust. 8 zamiast „planu usamodzielnienia” winno być „indywidualnego planu usamodzielnienia”;
  9. W § 12 ust. 2 zapisano, że „Podstawą skierowania jest: 1) postanowienie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce; 2)wniosek rodziców, lub opiekunów prawnych małoletniego.” Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w pkt 2 winno być „wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w placówce”;
  10. W § 12 ust. 5 wymieniono dokumentację dotyczącą dziecka przekazywaną przy kierowaniu go do placówki opiekuńczo - wychowawczej. W pkt 2 przywołanego paragrafu zapisano „orzeczenie o stanie zdrowia”, winno być „dokumentację o stanie zdrowia”;
  11. W § 13 ust. 1 pkt 2 nie wskazano wszystkich podmiotów, które należy powiadomić w sytuacji nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce;
  12. W § 16 ust. 1 pkt 1 odnosząc się do standardów opieki po zapisie „wyżywienie stosowne do ich potrzeb rozwojowych” należy dodać „kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia”.
(dowód: akta kontroli str. 17-33)

Powyższe zapisy mimo, iż niezgodne z zapisami ustawy i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), zwanego w dalszej części „rozporządzeniem”, nie spowodowały nieprawidłowości w funkcjonowaniu jednostki. Wskazane jest dostosowanie ich do obowiązujących przepisów.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Placówce umieszczonych było 23 wychowanków, w tym cztery rodzeństwa. Aktualnie 4 wychowanków ma mniej niż 10 lat. Zostali umieszczeni w Placówce wspólnie ze starszym rodzeństwem.

Analizie poddano dokumentację 15 wychowanków dotyczącą przestrzegania przepisów w zakresie trybu i sposobu kierowania dzieckiem do Placówki. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia dzieci były umieszczane w Placówce na podstawie skierowań wystawianych przez powiat właściwy do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie w oparciu o orzeczenie sądu. W toku czynności kontrolnych ustalono, że tylko troje wychowanków posiadało prawidłowo wystawiony dokument kierujący do Placówki. Zgodnie z decyzją

Wojewody Dolnośląskiego nr ZP-ZS.9423.23.2016.MS1 z dnia 13 grudnia 2016 roku zmieniającą decyzję nr PS-IS.9423.3.2011 z dnia 19 stycznia 2011 roku, siedziba Placówki mieści się w Jedlinie - Zdroju przy ul. Chojnowskiej 13. Tymczasem w roku 2018 pięcioro dzieci kierowano do Placówki wskazując nieaktualny adres. Nie zaktualizowano w tym zakresie dokumentów kierujących do Placówki dla dzieci przybyłych do Domu Dziecka przed 13 grudnia 2016 roku. Stwierdzono omyłki pisarskie, np. w datach urodzin. Każde dziecko posiadało wymagane dokumenty, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 - 4 rozporządzenia, tzn. odpis aktu urodzenia, orzeczenie sądu o umieszczeniu w placówce, dokumenty szkolne (w szczególności świadectwa) oraz dokumentację o stanie zdrowia. Brakowało odpisu aktu zgonu zmarłego rodzica w przypadkach, które uzasadniały konieczność posiadania tego dokumentu. Informacja o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach, wskazana w § 8 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia, została przekazana w przypadku 13 dzieci. Powyższej informacji nie przedłożono dla 2 wychowanków. Za brak wskazanej dokumentacji odpowiada powiat, który kierował dzieci do Placówki. *(dowód: akta kontroli str. 37-70)*

Zgodnie z art. 135 i art. 136 ustawy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, ocenia sytuację umieszczonego wychowanka w celu ustalenia jego aktualnej sytuacji rodzinnej, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowania planu pomocy, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, stanu zdrowia wychowanka i jego aktualnych potrzeb, możliwości powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej oraz informowania sądu o potrzebie umieszczenia w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

W badanym okresie, w Placówce zespół dokonywał okresowej oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co pół roku. Miało to miejsce 2 i 3 października 2018 roku oraz 5 i 6 marca 2019 roku. Osoby wskazane w art. 137 ust. 1 ustawy, za wyjątkiem przedstawiciela ośrodka adopcyjnego oraz osób o których mowa w pkt 5 przywołanego powyżej przepisu, tj. lekarz, pielęgniarka, były każdorazowo z wyprzedzeniem zawiadamiane o posiedzeniach. Zawiadomienie zawierało informację o terminie, jak również wskazywało dziecko, którego posiedzenie będzie dotyczyło (według załączonego harmonogramu). W posiedzeniach podlegających analizie udział wzięli Dyrektor Placówki, pedagog i wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka. Przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wzięło udział tylko w jednym zespole w dniu 02.10.2018 r. dotyczącym oceny sytuacji trójki dzieci. Pomimo wysłanych zaproszeń w posiedzeniach nie uczestniczyli rodzice i asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną dziecka. Przyjmuje się, że skład zespołu winien

być dostosowany do konkretnego dziecka, wynikać z jego indywidualnych potrzeb. Zaproszone osoby powinny posiadać informacje i wiedzę w zakresie jego sytuacji. Analiza przedłożonej dokumentacji pozwoliła stwierdzić, iż uzasadnionym było zapraszanie przedstawiciela ośrodka adopcyjnego. Ponadto w dokumentacji pojawiały się błędne informacje o zgłoszeniu dziecka do ośrodka adopcyjnego.

Ocena sytuacji dziecka dokonana przez zespół zawierała informacje z obszarów, o których mowa w art. 136 ustawy. W czasie czynności kontrolnych zwrócono uwagę na to, by informacje były jasne, czytelne, rzetelne, analiza odnosiła się do każdego wskazanego przez ustawodawcę obszaru. Z przebiegu posiedzenia sporządzano pisemnie sprawozdanie. Było ono podpisane przez wszystkie osoby biorące w nim udział. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułował na piśmie wnioski dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i przekazywał go do sądu. W przedstawionej dokumentacji błędnie używano określenia „stały zespół” określając zespół o którym mowa w art. 135 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 71-97, 108-112)*

W toku czynności kontrolnych ustalono, że osoba pełniąca funkcję Dyrektora w okresie objętym kontrolą nie dokonała zgłoszenia do ośrodka adopcyjnego informacji o przebywających w Placówce 5 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Na dzień kontroli p. o. Dyrektora sporządziła informację w formie pisemnej wraz z adnotacją o niewyrażaniu zgody przez dzieci na przysposobienie. Załączyła do niej dostępną dokumentację oraz zobowiązanie do uzupełnienia brakującej. Okazano potwierdzenie nadania korespondencji w dniu 24.07.2019 r. Równocześnie p. o. Dyrektora zwróciła się pisemnie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu o pozyskanie i wydanie dokumentacji niezbędnej do dopełnienia obowiązku o którym mowa powyżej. Niedopełnienie przez p. o. Dyrektora obowiązku zgłoszenia informacji o przebywających w Placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, stanowi nieprawidłowość. Informacja winna być sporządzana w formie pisemnej i przekazywana niezwłocznie od jej powzięcia do ośrodka adopcyjnego działającego na terenie województwa, w którym przebywa dziecko. *(dowód: akta kontroli str. 40-42, 101-106)*

Ocenę zgodności zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami dokonano na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych oraz pisemnych oświadczeń i zaświadczeń, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 - 4 ustawy. Osoby zatrudnione na stanowiskach do pracy z dziećmi, tj. wychowawcy, pedagog miały kwalifikacje zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 1 - 2 ustawy oraz złożyły wymagane oświadczenia

i zaświadczenia. Dyrektor posiadał kwalifikacje zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 98-99)

Na podstawie rozmów przeprowadzonych z siedmiorgiem wychowanków dokonano ustaleń w zakresie przestrzegania praw dziecka, o których mowa w art. 4 ustawy. W trakcie czynności kontrolnych zapoznano się również z dokumentem pn. „Regulamin Domu Dziecka w Jedlinie - Zdroju”. Zawierał on zbiór praw i obowiązków wychowanków oraz określał nagrody, zakazy i kary. Wskazane jest wprowadzenie niezbędnych zmian w części odnoszącej się do kar i wyeliminowanie zapisów takich jak np. „*wstrzymanie wypłacania kieszonkowego do momentu widocznej poprawy*” (kompetencją dyrektora jest ustalenie wysokości kwoty kieszonkowego i na tym etapie ewentualne uwzględnienie przesłanek wpływających na wysokość przyznanej kwoty), „*karne przeniesienie do innej grupy*”. Zasadnym jest zapoznanie się z „Zaleceniami dotyczącymi pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych” Rzecznika Praw Dziecka i Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 października 2015 r. W toku rozmów ustalono, iż wychowankowie znali swoje prawa i obowiązki oraz sposoby nagradzania i konsekwencje za nieprzestrzeganie zasad. Dzieci mogły utrzymywać kontakty osobiste i telefoniczne z członkami rodzin, posiadały informacje o swoim pochodzeniu, starsze znały swoją sytuację prawną. Wychowankowie byli objęci kształceniem. Realizowali obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Żadne z dzieci nie było objęte systemem nauczania indywidualnego. Wychowankowie mieli zapewnioną pomoc w nauce. Przy odrabianiu zadań domowych dzieci korzystały z pomocy wychowawców, pedagoga. W rozmowie potwierdzały uczestnictwo w dodatkowych zajęciach organizowanych na terenie Placówki oraz w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno - sportowych sprzyjających rozwojowi ich zainteresowań i uzdolnień, np. tenis stołowy, wyjścia do kina, na basen, spływy kajakowe. Wychowankowie brali udział w wycieczkach organizowanych przez szkoły oraz Placówkę.

Przygotowaniu do samodzielnego życia sprzyjały działania podejmowane w Placówce. Dostosowywano je do wieku i stopnia rozwoju wychowanków, np. prace porządkowe w swoich pokojach i przestrzeniach wspólnych. Respektowane było prawo do poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej. Przestrzegano prawa do ochrony przed karaniem i poniżającym traktowaniem. W sytuacji konfliktu z opiekunem dziecko sytuację zgłaszało Dyrektorowi. W trakcie kontroli zwrócono uwagę, by w pracy wychowawczej stosować metody skupiające się na mocnych stronach dziecka, zdefiniowaniu jego potrzeb oraz właściwe i w odpowiednim czasie reagowanie na nie w celu niedoprowadzenia do niewłaściwych postaw i zachowań oraz zapewniać poczucie bezpieczeństwa i komfort emocjonalny. Rolą Placówki jest przygotowanie dzieci do samodzielnego, odpowiedzialnego

życia w środowisku pozainstytucjonalnym. Wychowankowie, odpowiednio do wieku i stopnia dojrzałości, uzyskiwali informacje i mogli wyrażać opinie w sprawach ich dotyczących. Dzieci nie wnosiły zastrzeżeń w zakresie przestrzegania ich praw w Placówce, jak również potwierdziły informacje odnoszące się do standardów opieki i wychowania. *(dowód: akta kontroli str. 114-123)*

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Domu Dziecka w Jedlinie - Zdroju stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W uzasadnionych przypadkach na posiedzenie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka nie zapraszano przedstawiciela ośrodka adopcyjnego.
2. Dyrektor nie zgłosił informacji o przebywających w Placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Do udziału w posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka zapraszać przedstawiciela ośrodka adopcyjnego.
Podstawa prawna: art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
2. Zgłaszać informacje o przebywających w Placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.
Podstawa prawna: art. 100 ust. 4 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011

r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia 31 października 2019 roku powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawila

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU

Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)

E. Marwicki

(członek zespołu inspektorów)

Grzegorz Lewandowski

(członek zespołu inspektorów)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Oleńiacz